

CORRIGENDA ASJU XIX-1 (1985)

62-6 1.ª linea; 63-10 *Vitacoç*; 116-29 *Confesiño*; 135-9 *salbamentuarenzat*; 138-18 *buruac*; 154-1 *ehorztea*; 156-1 *bathaiatua*; 160-17 *menbroac*; 160-28 *proximo*; 162-12 *heienzat*; 164-10 *heien*; 164-16 *satisfacionearen*; 164-26 *Incarnacioneco*; 166-2 (id 166-6) *Contcienctia*; 169-18 *Contricionezco*; 175-16/17 *Amodiozco Acta*; 176-3 «*bularretaraino*»; 184-42 *Ttipittu'aingo*; 191-16 *facilidad*; 191-27 *exemplares*; 192-22 *lenguaje*; 193-6 *Vicario*; 196-27 *bereizi*; 197-5 *barcamendu*; 221-29 *Azkuez*; 222-26 *t̄sarto ...t̄sartoago*; 223-18 *areit̄z*; 229-27 *geldit̄soago*; 232-19 *gordetzen dira PB-n. Interesa du egitura moeta hau saihesteko erabiltzen diren bideak aztertzeak*; 244-31 39. *orrian*; 253-25 *igocebala,6a ...Semea dana [Peñafloridak ere berdintsu...dena]*; 259-20 *eztán*; 269-8 *iraillean'*; 271-3 *Eleizarequin*.

ARGITARAGABEA?

Aldizkari honetako orain-hurrengo alean argitara atera genuen Etxeberri Luzaidekoaren dotrinaren edizioa dela-ta, Satrustegi jaunaren aldetik helarazi zaigu berria eta izan dugu aditza —zuzenean ez bada ere, bai Lakarra jaunaren bitartez—, ez ote den zeharo eta osotoro egia gure artikuluaaren tituluan berean baieztatzen den puntu bat, zein baita gure Bikario Jaun saiatuaren itzulpena «argitaragabea» izatea. Eta hala, egia da, geurok ikusi ahal izan dugunez, eta aitortu behar, gure eskuizkribuarenaren oso antzeko titulua duen liburu baten hiru edizio jasotzen direla —hori bai, autorearen izenik gabe— gure artean usatzen diren bibliografi bildumetan: Vinsonenean 72 («Guiristino doctrina Aita Gaspar Astete jesuitac erdaraz escriptua, etc... *Pampelune*, Gar-

cia, 1853») eta *Additions et corrections* atalean 72 bis («Guiristino doctrina aita Gaspar Astete Jesuitac erdaraz escriptua escuararat itzulia Iruñeco diocesaco Iaun vicario batec. *Bayonne*, 1837») numeroekin bi edizioen berria ematen da, eta Jon Bilbaorenean berriz honela ematen da hiru edizioen erreferentzia: «*Guiristino doctrina aita Gaspar Astete Jesuitac erderaz escriptua. Escuararat itzulia Iruneco [sic] diocesaco jaun vicario batec, emendaturic cembait othoitz eta bertce gaucez guristino [sic] fidelen instruccione*. Bayonan: Cluzeau Baithaco imp., 1837 (40 pp., 17 cms.). —Iruñen: García, 1853 (93 pp., 10,5 cms.). —Iruñan: Lorda, 1880». 1832 eta 1833ko urteetan Iruñen inprimatzeko baimena erdiesteko erabili zituen egitekoen berri ematen genuelarik, «hortik aurrera gauzak nola joan ziren ez dakigu» eta «ez bide zen Luzaideko Bikarioaren dotrina inprentatik pasa» (193 or.) genion; eta ez zen pasa eta ez zuen baimenik jaso ez urte horietan eta ezta Iruñen ere, baina bai, itxura denez, Baionan eta lau urtez beranduago. Baionako 1837ko edizioaren tituluan, ordea, beste zenbait aldaketa pisu gutxikoz gainera, 1833ko eskuizkribuan *D. Francisco Echeverri Valcarlosco Bicarioac zena, Iruñeco diocesaco jaun vicario batec* bihurtu da, egilearen izena ezkutatuz. Hau zergatik gertatu den ez dakigu eta ezta nola 1853 eta 1880 urteetan izan zen Iruñen argitaratzeko modua, eta lehenago ez.

Bada, gauza den bezala ezagutzeko —iduritzen zait— beharko genuke jakin 1833ko eskuizkribua eta Baionako eta Iruñeko edizioak zenbatetaraino diren obra bat eta bera, hots, edizio horiek noizko eta zein orijinal edo kopiaren gainean moldatuak diren edo diruditen, jakiteko modurik bada, eta zein den, horrelakorik baldin bada, edizio horien eredu komunaren eta 1833ko eskuizkribuaren arteko ahaidetasun maila; eta, beraz, finean, zer heinetaraino «1833ko dotrina» argitaratua izan zen ala ilunbetan gelditua. Horretarako, noski, txit on litzateke eta premiazko, ale inprimatuen —eta, agian, lehenagoko edo geroagoko beste eskuizkriburen baten— berri duenak eta irispidean dituenak (Satrustegik berak, beharbada) ororentzat ezagutzera —eta bereziki, argitara— eman litzan, nola uste eta desiratzen baitugu gertatuko den, gure Etxeberri argiaren obra merezi bezala ezagutua izan dadin amreakatik.